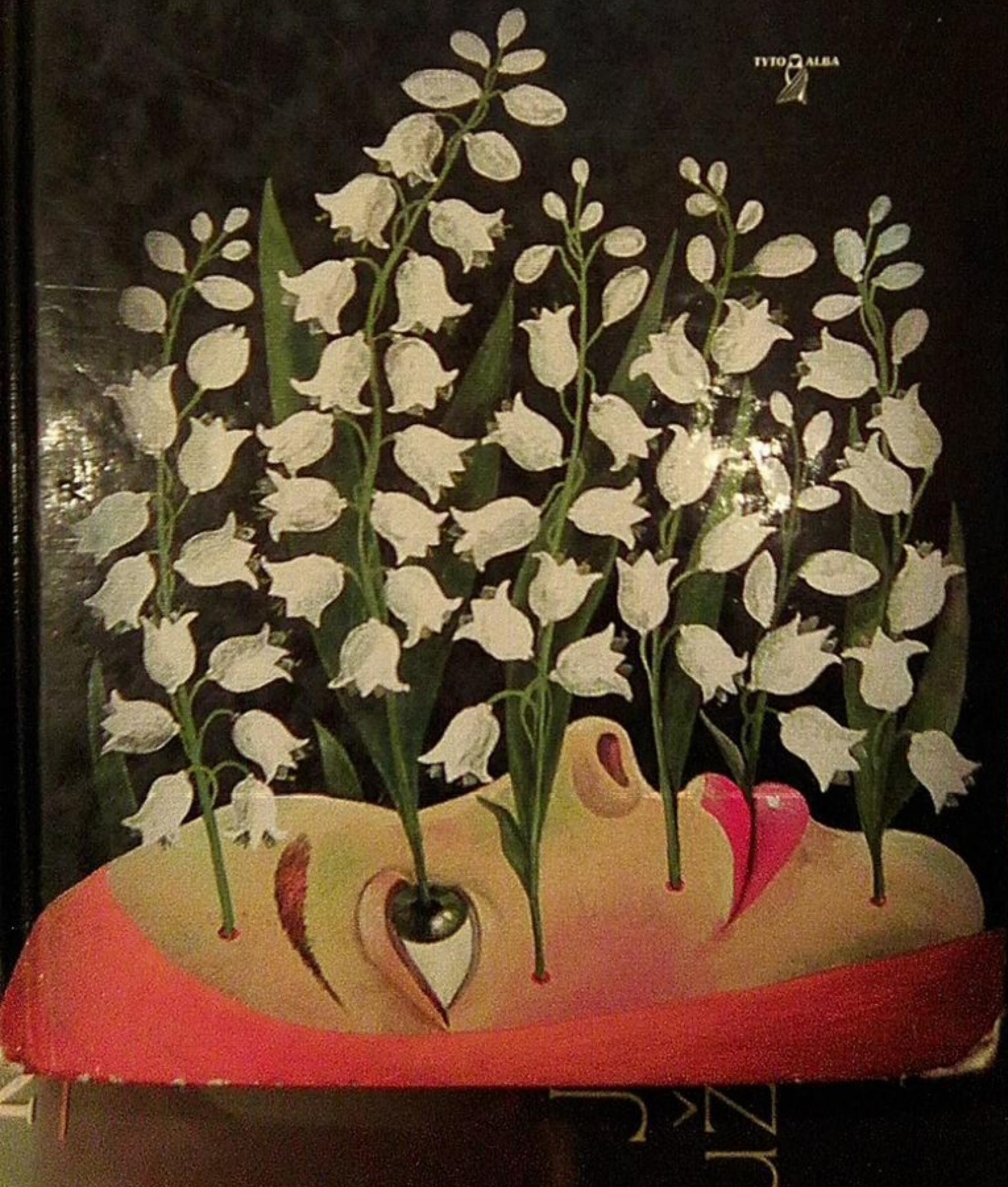

JURGA IVANAUSKAITĖ

Pakalnučių metai

TYTO ALBA

Pakalnučių metai

*Pakalnutės nužydėjo
Nuo geltono šiaurės vėjo.
Švytintis raudonas kūnas
Dangumi triskart praskriejo.
Senas aklas marių paukštis
Savo maldą man šnabždėjo, –*

deklamavo Saulius, grakščiais, pantomimos ištreniruotais žingsniais stypčiodamas pakele. Jo patraukliame šaltų bruožų veide sklandė ištisas spiečius pačių netikėčiausiu išraiškų. Saulius nusiémé akinius, ir jo žvilgsnis tapo ypač aštrus, keista, kaip palietęs kokį daiktą neperrēždavo jo pusiau. Saulius buvo mūsų kompanijos idėjinis vadas, jį besalygiškai garbinome, nevargindami savęs klausimais, kuo gi jis mus traukia. Penkiolikmetis Danas ištikimai šlepseno šalia Sauliaus. Jis – jauniausias iš mūsų, todėl turėjo tam tikrų privilegijų. Sakykime, jam buvo leidžiama žavėtis Džeku Keruaku, kai kiti gilinosi į dzenbudizmo apologetus ir Dostojevskį. Danas net išsikovojo teisę kalbėti apie tai, ką veiktu

tapęs milijonieriumi ar roko žvaigžde. Vienintelė mūsių kompanijos „mis“ – Vilija – éjo nenuleidama akių nuo Sauliaus (tikriausiai nereikia aiškinti priežasties) ir todéł nuolatos kniubo. Na o aš nenuleidau akių nuo Vilés. Jei jis jų pamatyustumét – pateisintumét mano elgesį. Žinoma, jei jums patinka Holivudo žvaigždés, Renuaro ar Kustodijevó moterys, gal ir palaikytumét mane bepročiu. Tačiau, turiu pasakyti, Vilé buvo tikras masalas vairuotojams. Kai ji atsistodavo vidury plento plevésuodama raudonom drapanom, juodais plaukais ir smulkiais žydrain karoliukais, it koks augalas, iškirptas iš Makso Ernsto paveikslo, né viena mašina nepralékdavo pro šalį nesustojo. (Prašau atleisti, kad vis kaišioju ižymybių pavardes!) Vilés veide, judesiucose, kalboje pulsavo sielos potvyniai ir atoslūgiai, kurie keitési kas akimirką ir juos buvo galima stebéti tiesiog nemirksint. Užtat aš buvau visų vairuotojų siaubas. Mano plikai skusta galva kažkodél buvo įgavusi nemalonų pilkšvą atspalvį, o žalios galifė kelnés (jas radau savo dédés palépėje) amžinai plyšo nuo senatvés. Vilé turéjo jas adytí ir adytí.

Tikriausiai jau supratote: mes keliavome stabdydami pravažiuojančias mašinas. Kelioné sekési puikiai. Vakar anksti rytą išvykome iš Vilniaus, naktį praleidome Daugpilio autobusų stotyje ir štai dabar, apie pietus, buvome tik keliolika kilometrų nuo Pskovo. Taip, mes traukémme į Pskovą ir Novgorodą, baltą milijono cerkvii, varpų gaudesio karalystę.

*Kai tas paukštis pračiulbéjo,
Pakalnutes nubyréjo, –*

toliau deklamavo Saulius.

*Ir baisi geltona šmékla
Prie manęs staiga priejo, –*

užbaigiau aš ir prikandau liežuvį,

– Romai, tu amžinai iš visko tyčiojies, – sumurmėjo Vilė.

Paskutinius dešimt kilometrų mes, tikriaus – Saulius, nutekėme kulniuoti pėsčiomis. Buvo puikus metas, pati birželio pradžia, kai pirmasis griaustinis sprogdina debesis ir papila žemén pasiutusią žalumą. Ta žaluma iki kraštų užpildė erdvę mamyse ir aplink mus.

*Pakalnutes nužydėjo,
Cerkvėse varpai skambėjo!*

Aš nebetrikdžiau poetiškos mūsų kompanijos nuotaikos, juo labiau kad pakalnučių aplinkui tikrai buvo stulbinamai daug. Jos augo abipus plento, stangrių vésių lapų beveik nesimatė, vien balti marmuriniai žiedeliai.

Pirmai į pakalnutes įpuolė Vilė ir ēmė jas su neapsakomu azartu rauti. Paskui ją – Danas, kuris buvo ištikimas „gelių vaikų“ tradicijoms. Saulius valandėlę dvejojo (tikriausiai maštė, ką apie tai byloja dzen estetika), bet irgi nusimovė batus ir įbrido tarsi į pieno šaltinį. Pakalnutes buvo tokios tobulos, nuo jų sklindanti vesa – tokia gundanti, jog ir aš įplaukiau kvapion augalijon. Džiūgavom it maži kumeliukai, išleisti palaigytį į pievą.

Vilija staiga šūktelėjo ir paslika nérė į pačią baltų gelyčių tankmę. Man tai buvo panašu į maudymasi šampane, paniekinamai išsiviepiau. Tačiau kai Saulius su Danu atsisėdo pakalnuteose, aš, žinoma, pasekiau jų pavyzdžiu. Tarp mūsų it koks užklydės angelas sklandė pakalnučių kvapas.

Saulius atsigulė, o Vilė ėmė rašyti pakalnutes ir krauti jam ant veido. Žiūrėjau, kaip žiedai juda nuo virpančių akių vokų ir besiskleidžiančios šypsenos.

— Kodėl tavo žmona nevažiavo su mumis? Jai čia taip patiktu, — pasakė Vilė, nubraukdama pakalnutes Sauliui nuo veido ir uždėdama delnų jam ant kaktos.

— Man rodos, jau daug kartų aiškinau. Ji dirba, rašo dísertaciją. Ir, beje, tai dar nereiškia, kad jos nėra su mumis.

Ko gero, paties svarbiausio jums nepapasakoju! Sauliaus žmona! Būdamas vienuoliktoje klasėje, Saulius kažkokioje brošiūroje perskaitė, jog Buriatijos ATSR yra budistų. Jis susiskolino iš mūsų pinigų ir vienas — prieš pat egzaminus — išvažiavo pasižiūrėti šventojo Alchanajaus kalno ir stebuklingojo Aršano šaltinio. O sugrįžo... su žmona, dešimčia metų už save vyresne, tačiau jos téval, seneliai ir proseneliai buvo tikru tikriausi budistai! Jos vardas buvo Cagansara — „baltasis ménuso“! Ji buvo graži, egzotiška, pikantiška, ekscentriška, temperamentinga... tačiau visai nesidomėjo budizmu! Mums visiems atrodė, kad Saulius klaikiausiai apsigavo. Jos intelektas buvo be kraštų, ji domėjosi semantika, politika, parapsichologija, archeologija, antropologija, fizionomika, egzobiologija, piešė plakatus ir raše eiléraščius, dainas, pjeses, raginančias kovoti už taiką. Saulius, visiškai apolitiškas ir „jtūžęs“ ant pasaulio vaikas, mūsų akyse per kelis mėnesius tapo vyrų, skelbiančiu meilę žmonėms, pacifistines idéjas, nuoširdžiai sielvartaujančiu dėl įvykių PAR nr Olsteryje.

Mūsų mokyklos ansambluje jis ėmė groti politinių dainų melodijas. Nuodugniai žinojo, kas vyksta Salvadore ar Kuveite. Istojo į žurnalistiką, nors buvo svajojęs apie tapybą.

Visi buvo priblokšti, bet ne taip lengva dievinamajį Saulių nuversti nuo altoriaus! Neapykanta susitelkė ties vargše Cagansara (ji kartais motociklu atvažiuodavo pasiimti Sauliaus po paskaitų). Tačiau pyktis staiga kuo keičiausiai virto susižavėjimu, labai greitai Cagansara tapo tokiu pat garbinamu objektu kaip ir Saulius. Dabar ji rašo disertaciją pritrenkiančiu pavadinimu: „Kultūros krizė ir totali filosofo atsakomybė“.

Saulius ir Cagansara gyvena drauge štai jau ketveri metai, ir jų meilei nėra ribų! Tiesa, prieš dvejus metus jiems gimė sūnus, Prusto garbei pavadintas Marseliu.

– Jūs taip mylit vienas kitą, kaip galit pakelti išsiskyrimą? – kažkokiu labai dirbtiniu balsu paklausė Vilija.

– Mes visą laiką kartu – ir ji, ir aš, ir Marselis, – pasakė Saulius įsikāsdamas pakalnutę. – Nesvarbu, kad mūsų materialūs apvalkalai ne visą laiką šalia. Aš jaučiu, kad jos meilė tarsi šilti vėjo gūsiai atsklinda iš kažkokiu geltonų tolimų erdvių ir glosto mane ilgais, laike sustingstančiais prisilietimais...

– Tačiau, sprendžiant iš tavo žmonos pasakojimų, kūnas jums taip pat ši tą reiškia. Pati girdėjau ją sakant, jog absolutus dviejų žmonių bendrumas įmanomas tik fizine prasme, – pareiškė Vilė. (Toji Cagansara tikrai papasakodavo labai intymių ir pikantiškų dalykelių apie juodu su Sauliumi. Ir toli gražu ne prakilniu stiliumi...)

– Toji dvasinė jėga ir sielų žaidimai visoje jūsų fantastiškoje meilės istorijoje labai nedaug tereiškia, – tėsė Vilė. – Pakalbék taip Froidui, ir jis pasakys, jog tai nieko daugiau, o tik nepatenkintas libido. Viskas gerokai paprasčiau, nei tu norėtum.

Aš žiūrėjau į Vilę ir mačiau, kaip jos veide blykčioja išgastis. Žinojau, ji suvokia: užuot priartėjus prie Sauliaus, tolsta nuo jo, degindama tiltus ir statydama užtvaras. Žinojau, kad ji netiki nė vienu savo žodžiu. Pastebéjau, kaip išgastis joje ēmė tiesiog nepakenčiamai spengti, kai išvydo Sauliaus akis tviskant liūdesiu, o ne pykčiu, ironija ar abejingumu (kaip dažniausiai mes įpratę gintis). Puikiausiai ją supratau. Pamenu, kartą Saulius man ilgai kalbėjo apie karą Vietnamo. Aš sėdėjau ir stengiausi dėtis visiškai abejingas politikai, apskritai – aplinkiniam pasauliui, tačiau nerwingai tabaluojanti koja mane išdavė, kad daug mieliau pasiklausyčiau apie juodviejų su Cagansara naktinius žaidimus. Staiga Saulius išsiémė kažkokią nuotrauką. Amerikiečių kareivis, laikydamas už kojų kelių mėnesių vietnamietį vaiką, teškia jį į milžinišką akmeninio Budos galvą. Šalia jau guli keli kruvini kūneliai ir stovi nuogai išrengta tūvaičių motina. Prisimenu, su kažkokiu šlykščiu godumu puolęs prie tos nuotraukos, pasakiau keletą pasibaisėtinai ciniškų žodelių. Pažvelgiau į Saulių, ir mane it verdančiu vandeniu nuplikė. Jo gražiame įkvėptame veide buvo tiek liūdesio ir nuostabos it mažo berniuko, staiga suvokusio, kad niekada nesuras stebuklingosios lazdelės ir nepajėgs skraidyti.

Dabar man irgi lyg kas už liežuvio timptelėjo.

– Vilė priklauso Saulių Mylinčių Vienišų Panelių Klubui. Kurioms pavyko su tavim praleisti naktelę kitą, tos pasakoja stulbinančius dalykus...

Kad nematyčiau Sauliaus veido, žiūrėjau, kaip oranžiniai Dano plaukai degte dega pakalnutėse.

– Aš juk puikiausiai žinau, kad jūs tokie nesate, kaip dabar norite atrodyti. Jūsų idėjos tos pačios kaip ir mano, ki-

taip jūs neįstengtumėt gyventi, – staiga prabilo Saulius. – Atsimenate Kanto kategoriskąjį imperatyvą? Žmogus daro gera, nes jis geras ir taurus iš esmės, nepriklausomai nei nuo tikslų, nei nuo aplinkybių. Jūs tiek energijos išeikvojate pykčio, sarkazmo priepluoliams, o galėtumėt gyventi vien gériu, meile. Juk matau, kaip jūsų veiduose nervingai trūkšoja abejingumas, kai aš sakau, kad visi žmonės lygūs netik socialine, bet ir dvasine prasme, nesvarbu koks jūs talentas, intelektas, mąstymo struktūra, kad didžiausias menas pasaulyje – mylęti žmones, o noras pirmauti ir mégavimasis savo pranašumu téra sielos skurdumo požymis.

– Bet klausyk, – įsiterpė Danas, – atsimeni Keruaką? Arba pankus? Juos nuskriaudė gyvenimas, ir jie savo pykčiu protestuoja prieš miesčioniją, – ir nuraudo pasakęs tokią „drąsią“ mintį.

– Pyktis ir nusivylimas – tai ne protestas, o konformizmas atvirkščiaja puse. Ir lietaus, ir saulės šviesos gyvenimas visiems dalija po lygiai. Yra amžinų šventų dalykų, kurie gali įlieti harmonijos ir gėrio net į labiausiai išdraskytas siejas. Japonų menas, Bacho muzika, Šagalo tapyba, net ir šios pakalnutės, – pasakė jis ir atsistojo, paskui tyliai pridūrė: – Žinoma, yra ir kitų dalykų – karai, prievarta, nelygybė, tačiau gana apie tai, jus ir taip verčia vemti nuo mano pamokslavimų.

– Bepigu tau taip kalbėti, – pareiškė Vilė, irgi atsistoda ma, – kai tau viskas gerai. Tu turi moterį, kuri tave myli ir kurią tu myli, jūs turit žavingą vaiką. Apskritai visi tave myli, lengva ir tau visus mylęti. O aš? Aš myliu tave ir tai yra viskas, kuo aš egzistuoju. Jei tu staiga išnyktum, aš uždusčiau, aš sprogčiau lyg patekus į vakuumą. Viską, ką aš

darau, darau dėl tavei vaikščioju, miegu, valgau, skaitau, piešiu, galvoju, domiuosi, kas dedasi pasaulyje, stengiuosi būti gera kitiems. Tačiau aš žinau, jog tu myli tik ją, ir negaliu iš tavei reikalauti, kad nors truputėli domėtumeis manimi. Jei parpulčiau prieš tave ant kelių kaip prieš Dievą, tavo basas dulkinas pėdas savo ašarom numazgočiau, savo plaukais nūšuostyčiau, jei susideginčiau tavo akivaizdoje, jei išsipjaustyčiau ant veido tavo vardą, tu vis tiek mylétum ją, o ne mane, ir būtum absolučiai teisus! – Vilė ūmai atsiklaupė ir apkabino jo kojas. Saulius įsitempė tarsi styga, paskui staigiai pasilenkės pakélé ją, priglaudė ir pabučiavo. Aš ir baisiausiai nuraudęs Danas stovėjome gniaužydam i pakalnučių puokštės ir spoksojome į juos it kokie idiotai. Pagaliau aš tariau:

– Ak Vile Vile, ką tau pasakyti didysis Buda Šakjamuni! Savo prakalboje tu keliolika kartų pavartojai asmeninius įvardžius „aš“, „mano“, „man“ ir taip toliau!

– Tu vis tiek myli tik ją, – pasakė Vilė.

– Aš myliu visus, – atsakė Saulius, užsidėdamas akinius.

– Taip, žinoma. Tu myli visą žmoniją. Gal tikrai tavyje įsikūnijęs Buda? Aš visą savo meilę sukroviau ant tavo altoriaus, kitiems – nebėliko. Tu sakai, kad yra amžinos gėrio idėjos, o aš sakau, kad yra amžinos griaunancios jėgos. Jėgos, o ne idėjos. Kad ir karas. Visi nori taikos, bet kyla karas. Tai stichija. Tu ir tavo žmona savo gyvenimą skiriat kovai už taiką, tačiau tai tolygu šamano pastangom atitolinti uraganą ar žemės drebėjimą. Kokia nors estrados žvaigždė paaukoja savo koncerto lėšas badaujantiems Bangladešo vaikams, bet tai bandymas žaūkštū išsemti jūrą. Tu sakai, jog myli visą žmoniją, bet niekuo negali padėti vienui vienam žmogui, kad ir man.

– Individu išgyventos kančios faktu negali nuplauti ištisas universalaus gėrio okeanas, yra pasakės Santajana, – pareiškiau užsirūkydamas (jūs jau tikriausiai pastebėjote, kad esu visai kvaištelėjės?).

– Kai praeina noras griauti, dingsta ir kančia. O tu be reikalo apsiribojti tokia meile. Man rodos, jei myli žmogų, myli tame visą pasaulį, visus žmones. Nežinau, ar gali tikra meilė sukelti pykčio ar nevilties protrūkius, net jei ji būtų be atsako. Jei meilė daro tave svetimą visam pasaulyui, jei tolina nuo žmonių, vadinasi, tu, nors ir susijusi su manim, manęs nemyli. Tu myli kažką savyje, tačiau ne mane. Svarbu net ne meilės objektas, o jos ypatinga kokybė. Jei aš myliu žmogų, aš myliu tame visą žmoniją, visa, kas gyva, kartu ir save. Reikia susyti su aplinkiniu pasaulyu taip, kad jautum jį kaip savo dvynį. Užuot mėgavęsis savo kančia, turi užsimerkti ir sugebéti išgirsti, kaip iškalbingai gaudžia tyla. Iširpti akimirkoje, ištraukdamas save į visatos ritmą, be jokios refleksijos, taip kaip mėnuo kad nesvarsto, ar atsispindėti jam ežero vandenye, ar ne, – Saulius nutilo ir sukluso.

Iš netolimos gyvenvietės skrido keista nenusakoma muzyka.

Pakalnučių glėbiais nešini, mes išėjome į kelią. Muzika tebeskambéjo. Mano pamėlusiai plikei toptelėjo, kad čia bus laidotuvių maršas. Ir tikrai, netrukus iš šunkelio į plentą išsuko laidotuvių procesija. Gavom išsimaišyti į juodai apsitaisiusių žmonių būrį. Jie slinko užtvindydami visą kelią, nepraleisdami mašinų, kurios įkyria, nepagarbiai tūtavo. Velionį nešé atvirame karste. Mane apėmė keistas susižavėjimas. Netikėjau, jog tas mirusysis nemato pavasarinės laukų ir dangaus erdvės, paskutinįkart atsiveriančios prieš

jo užmerktas akis. Vilė drąsiai priėjo prie karsto ir padėjo pakalnučių puokštę mirusiajam ant krūtinės. Pamačiau, kaip jos ranka staiga virptelėjo, o žvilgsnis sustingo ties velionio veidu. Arčiausia karsto éjusi moteris stvéré pakalnutes ir nusviedė žemén.

— Hem, hem, голубушка, только не ландышай, — pasakė ji.

Vilija atšoko į šalį, išikibdama Sauliui į ranką. Aiškiai matiau, kad ji labai išsigandusi.

Prasidėjo visai keisti dalykai. Aš vilkausi nuošaly, nesimaišydamas į tą juodą būrį, tačiau ir prie manės priéjo kokiu šešiolikos metų mergaitė ir atémé pakalnučių puokštę.

— Не надо ландышей, — pasakė ji, braukdama suginaužta sauja per gėles. Vienoje jos rankoje liko pliki stiebeliai, o kitoje — sauja smulkių baltų žiedų.

— Не надо слышать, как звенят эти колокола, — pasakė ji ir nuéjo, pabérusi baltus varpelius ant žemės.

Pažvelgiau į Saulių, Daną. Jų puokštės taip pat buvo atimtos, numestos ant žemės, sumaigytos.

Mes atsilikome nuo procesijos. Ji pasuko į šalį, kur pamiskėje stūksojo kapinės.

Vėl susėdome pakalnutėse, šalia kelio.

— Keisti papročiai, lyg Rublio laikais, — tarė Saulius, — kuo gi jems užkliuvo tos pakalnutės?

— Nežinau, ar labai tu susižavėtum, — pasakiau, — jei tokie siaubūnai kaip mes ant mirusio tavo artimo užmestų pakelės žolių puokštę?

— Tai aišku. Čiagi provincija. Ką jie išmano? Jie apie bitnikus, hipius, Keruaką ir visą kitą avangardą nė girdėti negirdėjo, — tikriausiai suprantate, jog taip pasakė Danas.

— Jie nei supyko, nei aprékė. Tik labai mandagiai išplėše

tas gėles mums iš rankų, – sunumerėjo Saulius užsimokydamas.

Vilė tylėjo. Paskui prisidėgė nuo Sauliaus elgavę.

– Sauliau, – prašmeiko labai tyliai, – aš buvau visai arti jo, jo visas veidas, kaldas ir rankos nusėta smulkiom smulkiam žaidelėm, lyg būtų adatom subadytą.

Mums tai nepasirode keista. Liąj būna visoklaušinę.

Pavakare pasiekėm miestą. Prisiminiau, kaip kai kada Šaulius mums pasakojo: „Jeigu kada keliausit į Pskovą, butini pasistenkit pirmą kartą įengti į jį pavakare, kai dienos šviesa sruožlieja klampi prieblanda. Nesuskaičiuojamos Baltos cerkvės, apgaubtos varpu gaudesio ir juodų kleinančių paukščių, palengva sūpuodamosi, blykčiodamos variniais kupolais, staiga kyla į žalią dangų. Lygiavai taip pat netiketai, kaip pakilo, klesteli ant neaukštų kalniukų net netigddydamos žolės. Tai įvyksta akimirksniu, jūs galite net nepastebeti, tik į veidą tvokstelės drėgnas vėjo šuoras – lyg iš milžiniško rūsio“.

Keletą valandų bastémės po miestą, nuo cerkvės prie cerkvės. Prisipirkom varinių varpelii, plonyčių kvepiantių žvaikių. Vilė ir Saulius kas penkios minutės bučiavosi. Bet paskui Saulių it kas būtų uždaręs į dėklą veidrodintais stiklais. Mes jį matėm, o jis mūsų – ne.

Patraukėme į priemiesčius ieškoti nakvynės. Vėl miegoti stotyje nebesinorėjo, be to – paprasčiausiai buvom pasiligę normalių žmonių (juk tarp mūsų tokijų nebuvė). O šiame krašte žmonės – puikūs!

Vos išėjus iš miesto centro, vėl prasidėjo pakalnutes. Jos bolavo mėlynoje prieblandoje, it kas pievoose būtų pridrabsčių kefyro. Gaivaus kvapo buvo sklidimasis oras. Mes pavargo-

me ir tylėjome. Tik Danas pasakė, jog mes visi esam balsiai mieli, tarsi nužengę iš „Dharmos bastūnų“ ar „Satori Paryžiuje“ puslapių. Aš bandžiau įsivaizduoti, ką dabar veikia mano mažoji sesutė Rasa (jai buvo tiek pat metų kiek ir Marseliui). Vilė éjo įsmeigusi akis į Saulių, ir jos lūpos krutéjo.

Prasidéjo neaukšti mediniai priemiesčio namukai. Atsidarę varteliai, ižengéme į vieną kiemą. Jame, kaip ir daugelyje kitų, liepsnojo laužas. Kiemas buvo tiesiog užtvindytas nušienautomis pakalnutémis. Prie laužo stovintis vyros rankose laikė dalgi. Mažas berniukas raudona vilnone kepraitė mètē pakalnutes ugnin. Prie laužo guléjo katinas. Priéjau jo paglostyti. Pasilenkiau ir išvydau, jog jis – negyvas. Vëisas nusëtas smulkiom žaizdelém, lyg ji kas bûtu subadës vinimis ar adatomis.

Iš namo išéjo moteris su glébiu pakalnučių. Paprašéme nakvynës. Mus priémé, pavalgydino arbata su bulvémis ir parodé visiškai tuščią kambari. Jame nebuvo né vieno daikto, tiktais keli pakalnučių lapai ant grindų. Suskardeno futbolo komentatoriaus balsas, kažkas už sienos žiûrëjo televizorių. Šeimininké davë mums kelias antklodes, turéjome ir savu. Su didžiausiu malonumu mes, ypač Danas, išsitiesëme asloje.

– *Если что-нибудь почувствуете, зовите нас. Спокойной ночи, ребята,* – meiliai mus nužvelgë šeimininké ir išéjo.

– Kiek mistikos, brangieji! – pasakiau. – Jei kas nakčia išvysite ties savim pasilenkusį vampyrą, šaukit, rékit. Šių namų šeimininké – įsikūnijęs kunigaikštis Drakula. Dabar jis žiuri televizorių, tačiau naktj, brangieji, naktj...

– Naktį prasivers po mumis oranžinė praraja ir krisime
jon, o paukščiai klyks, ir mums prieš akis prabėgs visi mūsų
gyvenimai, nuo dabarties momento iki pradžių pradžios, –
taré Saulius.

Vilé atidare langą ir prie rėmo rankenos pririšo mūsų
varinius varpelius.

– Gal neatidarinėk, – Danas nejaukiai apsidairė. Jis pasi-
klojo savo užtiesalą tolimiausiam kampe.

Aš pasitiesiau milžinišką polietileno plėvę, lyg ketinčiau
miegoti pelkės vidury. Atsigulėme ir ši kartą kažkodėl ne-
žaidėme savo mègstamiausio žaidimo: sakyti viską, kas tik
ateina į galvą. Žinote, susidaro stačiai fantastiškos grandi-
nines žodžių reakcijos, sklindančios tiesiai iš pasamonés. Pa-
mèginkit ir jūs kada prieš užmigdami. Seniai svajoju tokį
dalykelių iširašyti į magnetofoną. Tačiau dabar visi tyléjo, nes
tyléjo Saulius. Kartą jis sakė, jog nenorėtų, kad mes ben-
drautume tik žodžiais. Jis niekada nesipasakojo apie savo
sielos laimėjimus.

Naktį pabudau nuo keisto jausmo: lyg kas adatélémis ba-
dytų man ranką, kurią laikiau padėjės ant grindų. Oras bu-
vo pilnas pakalnučių aromato ir vos girdimo tilindžiavimo.
Maniau, jog kvapas sklinda pro langą, o skamba mūsų pirkti
varpeliai. Tačiau skimbčiojimas nebuvo varinis, o aroma-
tas buvo ne tik aplink mane, bet ir manyje.

Ūmai aštrus skausmas pervérė man dešinę ranką. Atsi-
merkęs pakéliau galvą. Aplinkui – vien pakalnutės. Dešinj-
ji delnā vėl suskaudo. Pažvelgės apstulbau – kiaurai perdygė
du pakalnučių stiebeliai. Aš pašokau ant kojų, nustėrau –
mano draugai buvo sužydę pakalnutémis. Tarsi prikalti prie
grindų trapiais skambančiais stiebeliais, jie negalėjo paju-

dėti. Mano basas pėdas badė nesmarkus skausmas – it uodo
įkandimas. Pradėjau nesavu balsu šaukti.

Į kambarį įpuolė šeimininkė.

– Ax, *это год, год ландышей*, – vaitojo ji ir, prišokusi
prie mano draugų, émė rauti iš jų nebegryvų kūnų pakalnutes.

Aš vos atplėšiau pėdas nuo žemės (jos jau buvo sužydėju-
sios) ir puoliau prie atviro lango. I manė trenkési kažkoks
stiprus vėjo, o gal tušumas sūkurys, aš lošteléjau, alkūne
išmaliau stiklą. Atsisukęs išvydau, kaip pakalnutés ant Sau-
liaus kūno émė létai siūbuoti. Cagansara?

Iššokau pro langą ir pasileidau bėgti.

Jau minėjau, kad mus siejo tik žodžiai. O pakalnučių me-
tai galutinai išskyrė.

Norite, kad imčiau teisintis?

Prašom!

Luktelékit, kažkas skambina į duris.

Tai Cagansara ir Marselis, abu su pakalnučių puokštémis
rankose...

1981